

Сашо Димитров преди концерт 2000 година.
От семейния архив

Бележка за издаването на тези спомени / 7

Как започна и продължи / 9

Спомени за Еди Казасян и незабравимата Леа Иванова /65

Спомени от колеги / 96

Бележки от семейството / 104

Бележка за издаването на тези спомени

Прекланям се пред светлата памет на баща ми Сашо Димитров – Балалайкаца, пред неговия музикален гений, пред неговата упоритост, пред неговата безгранична енергия и усърденост да търси нови, стари, любими, различни, симфонични, кънпри, джазови, популярни, уникални „парчета“, пред огромния му капацитет да им вдъхне душа с перо и струните на любимата си архаична мандолина (с ключове от стопинки, които собственооръчно беше запоил).

Татко, прекланям се пред огромното ти сърце, пред силата ти да поделиш първото място между двете най-скъпи неща в живота ти – музиката и семейството, или – семейството и музиката. Защото за теб те бяха заедно на пиедестал. И както гласи известната мъдрост – „Зад всеки велик мъж стои велика жена“ – това важи и за нашето семейство.

Тук искам да отбележа, че както за всички постижения в музикалната му кариера, така и в личен план най-голям принос има неговата съпруга (моята майка) Радка Димитрова, която неуморно и безусловно го следваше на всички концерти и турнета, която беше плътно до него, за да му включи кабела, да му подаде

мандолината, както и да му подаде чорапите и подреди масата...

Татко, благодаря ти за прекрасното детство, което ми даде, за любовта към музиката, за това че имах щастието да свирим заедно както вкъщи така и на сцена, благодаря ти, че нашият дом винаги беше изпълнен с музика, хармония (не само музикална) и човечност! Благодаря ти за това, че беше най-добрият татко, който винаги намираше да сподели нещо смешно или да изрецитира хумористична поема! Ти не само живееше с музиката на Чарли Чаплин, но и девизът му „Ден без смях е пропилян ден“ беше мото на моя живот. Благодаря ти, че си винаги около мен и непрекъснато ми помагаш!

Татко, зная, че не си се съмнявал, че ще изпълня своята част от нашия пакт – ако един от нас си опиде, другият да се заеме с издаването на тази книга. За мен това е чест! Благодаря, че сподели някои спомени от музикалния си живот и така увлекателно ги описа!

Соня Сашова Кисъов

(увекочавайки паметта на татко, по повод
две години откакто замина за Вечния свят)

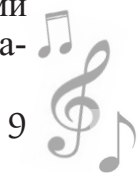
Как започна и продължи

Желая само с няколко думи да опиша как една среща с маестро Асен Арсов Димитров – най-добрия български мандолинен диригент, педагог и основател на мандолинното изкуство в България, промени изцяло моя живот.

Аз произхождам от музикално семейство. Баща ми – Костадин Димитров, беше професионален музикант виолончелист и виртуоз на класическа китара. Аз съм роден на 18 юни 1936 година, точно в деня и часа, когато е починал Максим Горки. Не зная дали наистина съществува прераждане, но аз до около 13–14-годишна възраст насън пишех разкази, романи, които запомнях. Това започна да избледнява, след като постъпих в казармата. Не съм учил литература, нито съм ходил на курсове. Мое-то образование е техническо. Завършил съм с отличие „Технология на металите – студена обработка“, но изглежда, че наистина има нещо в мен от Максим Горки, защото това, което пиша и предавам за печатане, се публикува без никакви корекции. Така, да продължим.

Заради Втората световна война баща ми беше прекратил музикалната си кариера, за-

нимаваше се с техника и само ни разказваше за своите музикални прояви. Аз съм средният от трима братя. Многократно споменавах на баща ми, че имам желание да започна да уча музика, но той все нямаше време. Казваше, че е оставил виолончелото на съхранение при брат си. Спомням си, че когато станах на около 13–14 години една вечер плаках цяла нощ, молех баща ми да вземем виолончелото от чичо ми и да ме учи да свиря. На сутринта баща ми се обади в службата си, че няма да ходи на работа и двамата с него отидохме при чичо ми. Виолончелото беше съхранявано на тавана и се нуждаеше от малък ремонт. Занесохме го на майстор, който го възстанови в отличен вид и обучението ми започна. Много бързо се научих да свиря и напредвах в техниката на инструмента. Поръчахме нова акустична концертна китара за баща ми и станахме добър дует – виолончело и китара. Баща ми свиреше на китара направо от нотите за пиано. Така измина около една година. Сега ще обясня как една малка случка може да стане причина животът на човек да се промени изцяло.

Един ден при мен дойде моят приятел от махалата и връстник Райчо с една мандолина в ръце и ми каза:

– Саше, виж тази мандолина, купих я и много се измъчих, но не мога да се науча да свиря. Хайде да отидем и да се опитаме да я продадем някъде.

Взех я в ръце и тъй като мандолината по

пръстовка и настройки на струните много прилича на цигулката, а от своя страна виолончелото се доближава до цигулката, опитах и видях, че мога горе-долу да изпълнявам някои от познатите ми мелодии.

С приятеля ми отидохме на пазара на улица „Георги Кирков“ и започнахме да я предлагаме на разни хора, но там хората ходят да купуват домати, краставици, чушки и мандарини, а не мандолини. Така че нямаше интерес към нашия артикул. Като загубихме повече от 3–4 часа, решихме да я предложим в един оказионен магазин на консигнация. Приеха я. Когато се прибрах вкъщи, казах на баща ми за мандолината и го помолих ние да я купим от оказионния магазин. Тъй като беше следвоенно време, в петчленното ни семейство работеше само баща ми и бяхме материално затруднени, баща ми каза, че ще трябва да отделим от определените за храна пари и ми даде сумата за мандолината. Купихме я. С голямо желание започнах да се уча да свиря. Само след няколко дни съвсем случайно в един от вестниците прочетох, че Мандолинният оркестър с диригент маестро Асен Димитров приема безплатно в школната група към оркестъра начинаещи мандолисти. Приеха ме.

Оттогава изминаха повече от 60 години, но споменът ми е като жив. На днешния площад „Света Неделя“ имаше сграда, в която се провеждаха репетициите на оркестъра. Новите

школници се бяхме събрали в залата за репетиции. Появи се маестрото с мандолина в ръка. Представи се. Изсвири няколко виртуозни такта и каза, че ще се опита да научи и нас да свирим така. Бяхме около 40 школници. След първата част на репетицията обявиха почивка от 15 минути. Маестрото излезе от залата. Аз си носех един сборник с ноти за акордеон с класически леки пиеси, които свирехме с баща ми, и започнах да свиря една от пиесите пред един от школниците. Маестрото, който беше в коридора, чул моето свирене, дойде при нас и попита кой свири. Казах, че съм аз. Той отвори сборника и ми посочи друга пиеса и ме попита дали мога да изсвири и нея. Изсвирих я. Естествено, че още нямах никаква техника на свирене с перце, но маестрото каза:

– Ти, моето момче, не си за школската група и затова утре ела на репетиция с първия оркестър.

Отидох на следващия ден, но оркестърът имаше концерт. Пак отложихме за „утре“, но когато отидох на следващия ден, имаше нов концерт. По това време се организираха много концерти и участия по събрания, конференции и празненства. Тогава Маестрото ми каза:

– Няма смисъл да те разкарвам напразно. Идвай и направо ще свириш с оркестъра на следващия концерт.

Концертът беше в Министерството на външната търговия, което се намираше до Централна поща, срещу днешната Софийска градска

художествена галерия. Разпределиха ме да свиря партията на втора мандолина. Започнахме изпълнението. Дотогава не бях свирил в оркестър с диригент и не познавах добре знаците при дирижирането. На една от пиесите, при която имаше „стоп-пауза“ и трябваше всички да спрем внезапно, в тишината се чу само моят удар по инструмента. Много се смутих. Маестрото ме погледна над очилата и леко ми се усмихна. Това ме успокои и до края на концерта не направих повече грешки.

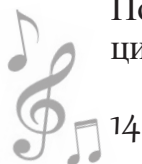
Маестрото имаше кантора на улица „Алабин“, където преподаваше частни уроци по китара и мандолина. Изглежда, беше видял в мен някакъв потенциал и твърдо бе решил да ме развие като мандолинист. Предложи ми да ми дава безплатни самостоятелни уроци. В продължение на няколко години ходех по два пъти седмично. Много съвместно работех вкъщи върху упражненията и задачите, които ми поставяше. Първоначално се обучавах по една начална школа, написана от Маестрото, след което продължихме по цигулкови етюди от Волфарт, Моцарт и други. Така се увлякох по мандолината, че виолончелото остана на втори план, за което не съжалявам. Упражнявал съм се по три-четири часа на ден, дори и повече, повтарял съм етюди по 100 пъти, дотогава, докато не постигна това, което искаше Маестрото, и винаги съм се стремял на следващия урок да отида напълно готов с възложения ми матери-

ал. Така значително напреднах с инструмента. Това ми даде възможност въкъщи с баща ми да свирим много по-трудни пиеси и репертоарът ни стана много голям. Съвсем скоро в оркестъра бях преместен да свиря първа мандолина на първи пулт до концертмайстора Андрей Русев.

Спомням си, че през 1953 година в страната имаше избори. Тогава кандидатите за депутати бяха само от една партия – БКП, но въпреки това се организираха предизборни концерти с агитационна цел. Мандолинният оркестър репетираше в Профсъюзния културен дом и се издържаше и осигуряваше от Централния съвет на профсъюзите. Когато на оркестъра бе възложено да изнесе няколко концерта в родопската област, на оркестрантите бяха осигурени служебни платени отпуски.

Маестрото направи концертна група от Мандолинния оркестър, актьора хуморист Герасим Младенов и балетна група от Музикалния театър в София, така че концертите ни бяха обявявани като „Хумор, музика и балет“. Имахме и солисти – певци като Николай Сотиров, Нина Камбурова, Сабин Марков, Иван Василев, гъркинята Анелия Йоану. Осигуриха ни автобус и потеглихме. Изнесохме концерти в Кърджали, Ардино и Смолян. Имахме много концерти и в по-малките гранични селища до Гърция, като Ерма река, Крушев дол, Фабрика и други. Повечето от тези места бяха населени с помаци, които работеха в мините, добиващи руда

за флотационната фабрика в Кърджали, която също посетихме и изнесохме концерт пред работниците. Показаха ни целия производствен цикъл. Беше много интересно. Посетихме няколко от мините. Влязохме в забоя. Вътре ни подариха много красиви кристали, така че, когато се прибрахме вкъщи, донесох едно малко кюфарче с кристали. Много от жените в тези села се оплакаха, че са останали без мъже, защото в мините са се разболели от силикоза, която поразява белите дробове. Тогава станавме свидетели на вземането на проби в забоя от руски специалисти. Ново приспособление позволяваше до пробивния инструмент да тече водна струя, която да улавя тези малки прахообразни кристалчета, които причиняваха силикозата. Този метод бързо бе въведен и даде положителен резултат. По това време пътищата в Родопите бяха много лоши – тесни, с дупки и остри завои. Спомням си, че, докато обикаляхме, имаше толкова гъста мъгла, че трябваше някой от нас да върви пред автобуса, за да не паднем в някоя пропаст. Обикновено с това се заемаше Николай Сотиров. Докато бяхме в Смолян и се разхождахме из града, в един магазин видяхме да продават фесове и всички от оркестъра си купихме по един за спомен и опразнихме щанда. И до сега го пазя вкъщи.

Една година Маестрото беше организирал голямо турне из България, което включваше Черноморието и поречието на Дунав. Имахме

концерт в Поморие. На следващия ден към обяд трябваше да заминем с влак за Силистра и от там с кораб по Дунав да изнасяме концерти в крайбрежните градове. Няколко от младите оркестранти решиха да отидат сутринта за последно на морския плаж. Не зная как са си правили сметката, но малко закъсняха и за секунди изпуснаха влака. Той тръгна, а те тичаха по бански покрай линията и викаха, а ние им хвърлихме някакви дрехи през прозореца. И до днес много ясно виждам отчаяната физиономия на младия балетист Анастас Самев. Не зная как, но Маестрото се свърза по телефона с гарата и уреди закъснелите, които бяха без пари и документи, да вземат следващия влак и така всичко завърши благополучно. Вечерта на парахода всички бяхме отново заедно.

Така се случи, че около 25 години по-късно, когато вече бях мандолинист професионалист, заедно със Самев бяхме ангажирани от Леа Иванова за „Руско шоу“ във Финландия. Той вече беше станал главен балетмайстор на Националната опера и беше нает като постановчик на шоупрограмата и изпълненията на балета, който участваше с нас в шоуто. Много се смяхме, когато си припомняхме тази случка с влака.

Спомням си, че Маестрото беше издействал няколко години оркестърът да се води „полупрофесионален“ и освен закуските от кюф-

тета на скара, получавахме и допълнителни заплати според категорията ни, която се определяше от компетентна комисия. Тогава поканих и баща ми да се яви на изпит с китарата. Комисията беше изненадана от виртуозните му изпълнения на концертни пиеси за китара и той получи най-високата категория. Заедно свирехме в оркестъра до 1955 година, когато аз влязох в казармата. Там също свирех през свободното си време и печелех награди от фестивали на художествената армейска самодейност. С мандолината свирех партията на първите цигулки в симфоничния военен оркестър в Сливен и когато се уволних, класата ми вече беше на професионален музикант.

През годините на комунизма и така наречената Желязна завеса пътуването извън България се разрешаваше много трудно. Моето първо излизане от страната беше с оркестъра, за което съм много благодарен на Маестрото. Имахме много концерти в Чехословакия, Полша, Унгария, Румъния, Югославия, Холандия и други държави. Там участвахме на фестивали и винаги заемахме първото място. Посрещането и престоят ни бяха много добре организирани и благодарение на участието ми в оркестъра успях да видя най-интересните забележителности в тези страни. И досега си спомням интересни места и случки от Прага, Будапеща, Братислава, Варшава, Краков, Вавел, Хожув, Белград, Дубровник, Сараево, Мостар и Бу-

курещ. Спомням си, че концертът в Прага се проведе на един стадион с колодрум, защото беше широко популяризиран и към него имаше изключително голям интерес. Беше вечер, прожектори осветяваха оркестъра. Маестрото дирижираше, но понеже беше с очила, някаква нощна пеперуда започна да обикаля около главата му. Той направи няколко несполучливи опита да я изгони, но пеперудата не се предаваше, и изведнъж Маестрото, без да ще, удари очилата и те паднаха на земята. Маестрото геройски изкара до края на пиесата без очила.

Маестрото често канеше на нашите концерти да участват много световноизвестни певци. Благодарен съм много на маестро Асен Димитров, че имах възможност да се срещна и да свира с оркестъра на такива световни величия като Елена Николай, Николай Гяуров, Надя Афеян, Сабин Марков, Павел Елмазов, Михаил Люцканов и Аспарух Лешников. На една наша репетиция присъства композиторът Петко Стайнов, специално за да чуе как изпълняваме неговата „Ръченица“ от „Тракийски танци“. Той ни постави оценка „Отличен“.

С годините напреднах много в овладяването на мандолината. Често бях канен да правя записи в Националното радио. В зала „България“ участвах като солист заедно с оркестъра на радио „София“ с един от най-големите български диригенти професор Васил Стефанов в изпъл-

нение и запис на Симфония № 7 от Малер. Правих записи под диригентството на Йосиф Цанков на негови произведения заедно с известните певци Георги Рафаилов, Мария Михайлова, Ирина Чмихова, с пианиста Евгени Комаров и други. Тези записи се издаваха на грамофонни плочи от „Балкантон“.

През 1970 година заедно с Румен Драгнев, също добър мандолинист от оркестъра на Маестрото, който впоследствие се омъжи за Снежана – дъщеря на Маестрото и също мандолинистка, и още трима други музиканти направихме квинтет, явихме се на изпит и взехме категории за професионални естрадни изпълнители. Явихме се на прослушване за работа по черноморските курорти. Направихме страхотно впечатление на комисията, тъй като всички в състава свирихме на по няколко инструмента. Аз свирих на мандолина, соло китара и баскитара. Румен – на мандолина и ритъм китара, Сашо Дряновски – цигулар виртуоз, на мандолина и баскитара, Асен Данков – на ударни, кларинет и саксофон, и Илия Симеонов – на пиано и фогот, изпълняваше и вокалите.

На прослушването изпълнихме увертюрите от „Крадливата сврака“ – Росини, „Кармен“ – Бизе, „Царицата на чардаша“ – Калман, „Севилският бръснар“ и „Танкред“ – Росини, „Багдадският халиф“ – Боалдьо, „Леката кавалерия“ – Супе, „Малка нощна музика“ – Моцарт,

тарантели, класическа музика, танцова музика и руски виртуозни пиеси. Всичко това от репертоара ни с Маестрото. Комисията беше много изненадана. Оказа се, че нашият оркестър е най-добре представилият се от всички професионални оркестри. Веднага ни предложиха да работим с програма на „Златни пясъци“ в бар „Златна ябълка“, като го прекръстиха на бар „Балалайка“ и дадоха на оркестъра ни името „Балалайка“. Тъй като аз бях ръководител на оркестъра, от тогава ми остана името Сашо–Балалайката, с което съм известен сред музикалните среди. В програмата на бара участваха и известните изпълнителки на руски романси Павлина Манолова, Вера Сергеевна, Жени Георгиева, Невена Новева, чуждестранни балетни състави, изпълняващи руски танци, и други изпълнители. В програмата аз изпълнявах виртуозни руски пиеси с мандолината, поставена на гърба ми, и имах голям успех.

И така повече от 30 години работех всяка година по около 5 месеца по нашите морски курорти. Две години участвах като мандолинист виртуоз в шоупрограмата на бар „Ялта“ заедно с хора и балета на Варненската опера със солист Бедрос Киркоров – бащата на световноизвестния певец Филип Киркоров. Участвах и в програмата на бар „Руска тройка“ в курорта „Златни пясъци“ заедно с певицата Жени Георгиева и отново с хора и балета на Варненската опера.

